

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СВІТОВОГО РИНКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН ГЛОБАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА

Гончаренко Н.І.

к.е.н, доц., доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
n.i.goncharenko@karazin.ua

Дану статтю присвячено дослідженню питань інформатизації країн світу та особливостей функціонування світового ринку інформаційних технологій в умовах сучасних світогосподарських процесів. У ході дослідження проведено аналіз географічної структури ІТ-ринку у системі світового господарства, ранжовано країни світу за рівнем розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, визначено найновіші тенденції розвитку світового ринку інформаційних технологій та виділено найбільші його сегменти. За результатами дослідження визначено стратегічні напрямки розвитку ІТ-галузі, узагальнено стратегічні цілі розвитку інформаційного суспільства в Україні, ідентифіковано позицію України за складовими Індексу глобальної конкурентоспроможності, що визначають стан її інформатизації. Доведено взаємозв'язок конкурентоспроможності національних економік з розвитком ІТ-сектора. Систематизовано умови сценаріїв розвитку ІТ-галузі в Україні та визначено їх вплив на збільшення доходів до державного бюджету, запропоновано рекомендації щодо розвитку ІТ-галузі в Україні у контексті її інтеграції до світового ринку інформаційних технологій.

Ключові слова: глобальна економічна система, ринок інформаційних технологій, інформаційно-технологічні послуги, інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), індексом мережевої готовності (Networked Readiness Index – NRI), індекс розвитку ІКТ, ІТ-галузь, ІТ-інфраструктура, процес інформатизації.

ОСОБЕННОСТИ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ МИРОВОГО РЫНКА ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В УСЛОВИЯХ ТРАНСФОРМАЦИОННЫХ ИЗМЕНЕНИЙ ГЛОБАЛЬНОЙ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СРЕДЫ

Данная статья посвящена исследованию вопросов информатизации стран мира и особенностей функционирования мирового рынка информационных технологий в условиях современных мирохозяйственных процессов. В ходе исследования проведен анализ географической структуры ИТ-рынка в системе мирового хозяйства, ранжированы страны мира по уровню развития информационно-коммуникационных технологий, определены новейшие тенденции развития мирового рынка информационных технологий и выделены его сегменты. По результатам исследования определены стратегические направления развития ИТ-отрасли, обобщены стратегические цели развития информационного общества в Украине, идентифицирована позиция Украины согласно Индекса глобальной конкурентоспособности, определяющая уровень ее информатизации. Доказана взаимосвязь конкурентоспособности национальных экономик с развитием ИТ-сектора. Систематизированы условия сценариев развития ИТ-отрасли в Украине и определено их влияние на увеличение доходов в государственный бюджет, предложены рекомендации по развитию ИТ-отрасли в Украине в контексте ее интеграции в мировой рынок информационных технологий.

Ключевые слова: глобальная экономическая система, рынок информационных технологий, информационно-технологические услуги, информационно-коммуникационные технологии (ИКТ), индекс сетевой готовности (Networked Readiness Index - NRI), индекс развития ИКТ, ИТ-отрасль, ИТ-инфраструктура, процесс информатизации.

FUNCTIONING OF IT WORLD MARKET WITHIN TRANSFORMATIONAL CHANGES OF GLOBAL ECONOMIC ENVIRONMENT

This article deals with informatization process of the countries and the peculiarities of the functioning of it world market within transformational changes of global economic environment. The paper studies the geographic structure of the IT market in the world economic system, the author ranks the countries according to the level of information and communication technologies development, determines the latest trends in the development of the global IT market and identifies the largest segments. According to the results of the research, strategic directions of IT industry development are defined, strategic goals of the information society development in Ukraine are generalized, Ukraine's position according to the Global Competitiveness Index, which determines the state of its informatization, is identified. The interconnection of the competitiveness of national economies with the development of the IT sector is proved. The conditions of the scenarios of IT development in Ukraine are systematized and their impact on increasing the revenues to the state budget is determined, recommendations for the development of the IT industry in Ukraine in the context of its integration into the information technologies world market are proposed.

Key words: global economic system, information technology market, information and technology services, information and communication technologies (ICTs), networked readiness index (NRI), ICT development index, IT industry, IT infrastructure, informatization process.

Постановка проблеми. Сучасний світ можна розглядати як самоорганізуючу систему, ключовою характеристикою якого є глобалізація, яка детермінується бурхливим розвитком інформаційних технологій. Впровадження інформаційно-комуніка-

ційних технологій (ІКТ) визначає сьогодні розвиток науки, освіти, економічної та соціальної сфер, сприяє зростанню продуктивності праці і якості товарів, підвищенню ефективності роботи державних органів влади та їх взаємодії з суспільством.

У сучасному світі ІТ-сфера, яка створюється у процесі інформатизації, гармонійно поєднує телекомунікаційні та інформаційні послуги, виробництво засобів інформаційних технологій та телекомунікацій, програмних засобів, електронних інформаційних ресурсів, що робить її більшим, аніж просто однією з інфраструктур і галузей економіки. У сучасних умовах ІТ-сфера має розглядатись як системний, потужний чинник як економічної і суспільно-політичної модернізації, так і глобального економічного розвитку світу, створення конкурентоспроможної економіки, забезпечення оптимальних умов людського розвитку, запровадження ефективних демократичних процедур [1]. Дані аспекти актуалізують питання дослідження розвитку світового ринку інформаційних технологій та визначення можливостей широкомасштабного та змістовного використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Аналіз останніх публікацій. Дослідженню процесів інформатизації країн світу та аспектам функціонування ринку інформаційних технологій у системі світового господарства приділено увагу провідних зарубіжних та вітчизняних економістів. Серед іноземних вчених слід відмітити наукові праці А. Абрамової [2], В. Агапова [3], Н. Ашіша [4], Б. Баласса, Де Бірса, О'Брасна, Дж. Вайнера, Дж. Вінера, Х. Джонсона, С. Купера, К. Ланкастера, Л. Ліндберга, Р. Ліпі, В. Месселла, П. Стрітена та інших.

Дослідження проблем формування та особливостей розвитку світового ринку інформаційних технологій здійснено у наукових працях таких українських вчених як О. Бабаніна [5], Т. Балабанова, В. Бодрова, С. Войтка, В. Гейця [6], К. Ладиченка [7], О. Сазонець [8], С. Сардака [9], В. Семиноженка [10], В. Сідорова [11], Г. Терлецької, О. Яременка тощо. Разом з тим, незважаючи на глибину сучасних наукових розробок, недостатнє дослідження механізму інтеграції країн до світового ринку інформаційних технологій в умовах трансформаційних змін глобальної економічної системи та визначення його структурних елементів свідчить про необхідність подальших розробок.

Метою статті є дослідження найновіших тенденцій та інструментів впровадження сучасних інформаційних технологій на світовому ІТ-ринку у глобальній економічній системі.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі розвитку світового господарства інформаційні технології визначають структурні зрушення глобальної торговельної системи, ставши одним з ключових факторів економічного розвитку, істотно впливають на конкурентоспроможність суб'єктів ринку окремих держав у світовій економіці. Розвиток національного експорту, проникнення і завоювання ринків високих технологій, в тому числі і інформаційних, входять до числа основних напрямків зовнішньоекономічної політики розвинених країн світу [2].

За даними аналітичного агентства Gartner, сукупний обсяг світового ринку інформаційних технологій перевищує два трлн дол. США, а найбільша його частка припадає на сегмент ІТ-послуг — 57 %, сегмент апаратного та програмного забезпечення — 26 % і 17 % відповідно [12].

Конкурентоспроможність національних економік тісно пов'язана з розвитком ІТ-сектора, і це можна побачити на графіку залежності Індексу конкурентоспроможності країн і індексу розвитку ІКТ, який був прийнятий урядами деяких країн як цінний інструмент оцінки та використання технологій для підвищення конкурентоспроможності та розвитку (рис. 1).

Орієнтація на інновації та розвиток сектора ІТ забезпечує економічне зростання всіх розвинених і деяких країн, що розвиваються (Японія, Китай, Ізраїль, Малайзія, Індія). Саме уряди цих держав були основними інвесторами в сфері високих технологій, а також здійснювали підтримку даної галузі в формі преференцій, створення прозорих умов для ведення бізнесу, всебічної підтримки малого і середнього бізнесу.

Розробляючи стратегію впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) як частини загального плану економічного зростання, країни можуть отримувати більше вигод від взаємопов'язаної глобальної економіки і збільшувати конкурентоспроможність у глобальному масштабі.

Відповідно до "Глобального звіту про розвиток інформаційних технологій-2016" (The Global Information Technology Report) [13], який з 2002 року щорічно видається Всесвітнім економічним форумом (World Economic Forum), визначено рейтинг країн світу за рівнем розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. Один з найбільш поширених показників, за яким оцінюється стан, ступінь інформатизації в країнах світу — це оцінка рівню розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) за індексом мережевої готовності

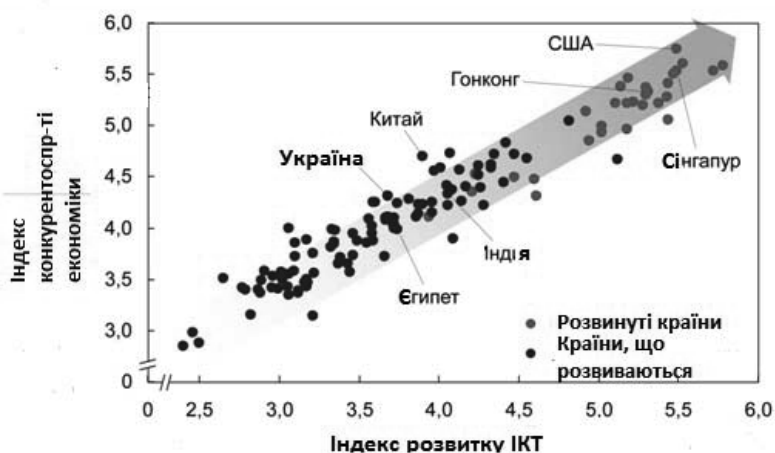

Рис. 1. Залежність Індексу конкурентоспроможності країни та індексу розвитку ІКТ у 2016 р. [12]

сті (Networked Readiness Index – NRI), що включає субіндекси «Середовище для ІКТ», «Готовність до ІКТ», «Використання ІКТ» та «Вплив ІКТ» [13, 14].

До першої десятки країн з найбільш ефективним використанням інформаційних технологій у 2016 р. увійшли Сінгапур, Фінляндія, Швеція, Нідерланди, Норвегія, Швейцарія, США, Велика Британія, Люксембург і Японія (рис. 2).

У середньому ця група країн із високими темпами досягнутої економіки з найвищими показниками індексу мережевої готовності - економічний ефект на 33% вищий, ніж в інших розвинених країнах [11]. Погіршення позицій США фахівці пояснювали напруженою політичною ситуацією в країні, а також деякої плутаниною в управлінській структурі.

Незважаючи на те, що за останнє десятиліття в економіках, що розвиваються робилися заходи з розвитку інфраструктури ІКТ, «цифрова нерівність» продовжує існувати. Ознаки такого розриву найбільш помітні в країнах Латинської Америки і Африки на південь від Сахари. Багато з цих країн значно відстають в інформаційно-мережевій взаємодії з причини недостатньої розвиненості інфраструктури ІКТ. Крім того, в ряді держав також відзначається низький рівень компетенцій, що не дозволяє їм ефективно використовувати існуючі технології, а там, де інфраструктура ІКТ була покращена, вплив цієї сфери на конкурентоспроможність і добробут залишається незначним, що призводить до нової цифрової нерівності і відбивається на інформатизації [14].

Аналізуючи географічну структуру світового ринку інформаційних технологій визначено, що США незмінно входять до п'ятірки країн-лідерів за обсягами як експорту, так і імпорту інформаційних технологій, незважаючи на зростаючу конкуренцію на даному ринку з боку розвинених і країн, що розвиваються. За підсумками 2017 року США були найбільшим регіоном на світовому ринку інформаційних технологій, при цьому США є не тільки головним постачальником інформаційних технологій на світовий ринок, але і найбільшим їх споживачем, на частку якого при-

падає близько 39% сукупного обігу всього ринку. Це було в основному завдяки високому попиту на послуги, такі як послуги програмного забезпечення, хмарні сервіси, комп'ютерне обладнання та засоби зв'язку від автомобільних, виробничих, фінансових та професійних компаній та окремих клієнтів.

Серед інших країн-лідерів інформаційного ринку – деякі європейські країни, Канада, Сінгапур, країни Південно-Східної Азії з динамічним венчурним капіталом, що є економічним рушієм ринку високих технологій. Європа зайняла друге місце за величиною регіоном, що становило близько 30% ринку, але все більш зростаючу роль на глобальному ринку ІТ починають грати компанії-виробники з Індії та Китаю. Так, наприклад, індійська компанія постачальник ІТпослуг Tata Consultancy Services за рівнем ринкової капіталізації випереджає Dell і EMC. А китайські інтернетгіганти — Baidu, Tencent Holdings і NetEase.com - входять до переліку лідерів галузі ІТ за темпами зростання доходів й рентабельності [3].

ІТринок, разом з телекомунікаційним ринком та ринком телерадіомовлення є одним із сегментів інформаційнокомунікаційного ринку, а у свою чергу, ІТринок структурно складається з ринків комп'ютерного та офісного апаратного забезпечення, ринку ІТпослуг (ІТаутсорсингу, розробки готових програмних комплексів та інших ІТпослуг) та ринку програмного забезпечення [9].

У даний час відбувається зміна епох: епоха донині актуальних ІТ-продуктів, таких як корпоративні бази даних, сервери, мережеві адаптери витісняються новішими продуктами, що змінюють модель споживання, а саме: «хмарні» обчислення, ІТ-мобільність, BigData - інструменти з обробки великих масивів неструктурованих та структурованих даних, SocialBusiness - схеми розвитку бізнесу в соціальних мережах тощо.

Серед стратегічних напрямків розвитку ІТ особливе місце займають хмарні технології, аналітика великих обсягів даних, інтеграція мобільних пристроїв і технологій соціальних мереж в корпоративну середу. Сукупність цих технологій і процесів IDC об'єднує в

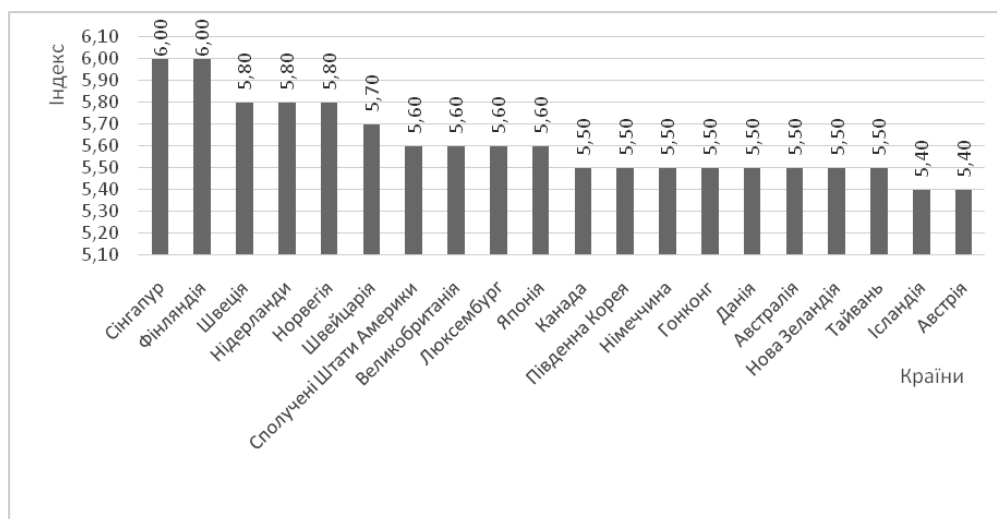

Рис. 2. Індекс мережевої готовності країн світу у 2016 р. [14]

збірний термін «Третя платформа», розвиток якої в найближчі кілька років призведе до трансформації бізнес-моделей в більшості галузей. SaaS або software-as-a-service у хмарі - це найновіша тенденція, що спостерігається на ринку ІТ. За останні п'ять років технології хмарних програм набувають популярності від організацій та підприємств у всіх галузях промисловості. Хмарні рішення широко використовуються в управлінні CRM або взаємодією з клієнтами, управління проектами, HR, а також систем програмного забезпечення для бухгалтерського обліку. Звіт про глобальний ринок інформаційних технологій надає маркетингологам, стратегам та керівникам важливу інформацію, необхідну для оцінки сектору ІТ-послуг [15].

Найбільш великим сегментом світового ринку формацийних технологій за обсягом витрат є обладнання. Вибухове зростання обсягів інформації стимулює попит на сервери та системи зберігання даних. Повсюдне поширення центрів обробки даних і хмарних рішень забезпечує стійкий попит на різні види мережевого обладнання. Ринок персональних комп'ютерів поступово скорочується в обсязі, тоді як ринок мобільних пристроїв впевнено зростає. Поставки друковано-копіювальної техніки порівняно стабільні, а продажі моніторів неухильно знижуються.

Швидко зростання числа мобільних пристроїв, великий обсяг інформації, а також тотальна поширеність медіа є стимуляторами процесу взаємопов'язаності, в результаті чого в даний час спостерігаються фундаментальні перетворення в усіх галузях економіки та суспільства. Країни розвивають ІКТ як основи економічного зростання для отримання важливих конкурентних переваг та збільшення добробуту у глобальній економічній системі.

Попит на ІТ-послуги забезпечується зростаючим різноманіттям і складністю використовуваних корпоративних ІТ-систем, що вимагають великих витрат на інтеграцію, навчання і обслуговування. ІТ-аутсорсинг - передача стороннім організаціям функцій з підтримки та обслуговування ІТ-інфраструктури, є одним з перспективних напрямків на даному ринку.

Найбільш динамічним сегментом світового ринку ІТ є ПО, щорічне зростання якого в останні кілька років перевищувало 6%. Понад половини сукупного обсягу сегмента формують різні категорії додатків, решта припадає на системне ПО і засоби розробки. Швидше за все розвивається категорія додатків для організації спільної роботи, особливо, рішень для внутрішньофірмових соціальних мереж і спільного доступу до файлів: щорічно їх обсяг збільшується більш ніж на 20%. Також динамічно розвивається категорія рішень для управління базами даних і аналітики з щорічним зростанням більше 8%. Незмінно високий попит зберігається на рішення для управління ресурсами підприємства і відносинами з клієнтами, а також рішення для забезпечення безпеки [12, 16].

Відносно України, то Законом про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні зазначено, що розвиток інформаційного суспільства

в Україні та впровадження новітніх ІКТ в усі сфери суспільного життя і в діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування визначається одним з пріоритетних напрямів державної вітчизняної політики [17]. В межах цього закону поставлено основні стратегічні цілі розвитку інформаційного суспільства в Україні, зокрема:

- прискорення розробки та впровадження новітніх конкурентоспроможних ІКТ в усі сфери суспільного життя, зокрема в економіку України і в діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування;
- розвиток національної інформаційної інфраструктури та її інтеграція із світовою інфраструктурою;
- державна підтримка нових «електронних» секторів економіки (торгівлі, надання фінансових і банківських послуг тощо);
- створення загальнодержавних інформаційних систем, насамперед у сферах охорони здоров'я, освіти, науки, культури, охорони довкілля;
- державна підтримка використання новітніх ІКТ засобами масової інформації;
- використання ІКТ для вдосконалення державного управління, відносин між державою і громадянами, становлення електронних форм взаємодії між органами державної влади та органами місцевого самоврядування і фізичними та юридичними особами;
- досягнення ефективної участі всіх регіонів у процесах становлення інформаційного суспільства шляхом децентралізації та підтримки регіональних і місцевих ініціатив;
- покращення стану інформаційної безпеки в умовах використання новітніх ІКТ тощо [17].

Дані показників Індексу глобальної конкурентоспроможності, які визначають стан інформатизації України свідчать, що за більшістю складових комплексного показника «Інновації» наша країна посилала свої позиції та перемістилася з 81 на 54 місце [18]. За всіма показникам, що входять до цього субіндексу, Україна покращила своє положення, зокрема, здатність до інновацій – покращення на 30 позицій (до 52 місця), якість науково-дослідних інститутів (з 67 по 43 місце); витрати компаній на дослідження і розробки (з 66 по 54 місце) (табл. 1).

Частка експорту ІТ галузі в загальному експорті послуг України у 2017 р. склала 25%. За даними Європейської бізнес асоціації, за останні десять років експортний потенціал індустрії зріс майже в 6 разів. Обсяг експорту комп'ютерних та інформаційних послуг в Україні в 2017 р. збільшився до 3,6 млрд дол. США, що на 18,3% більше, ніж в 2016 р. [19]. За темпами зростання виручки галузь посіла третє місце в структурі української економіки після АПК і металургії.

Приріст експорту в ІТ можна пояснити декількома факторами: в першу чергу - збереженням податкової моделі індустрії. Крім того, на зростання галузі позитивно вплинуло збільшення штату фахівців в компаніях (+ 27%) і зростання замовлень з-за кордону. Основними замовниками комп'ютерних та інфор-

маційних послуг в ІТ-компаніях України традиційно є США і країни Європейського Союзу. Серед клієнтів українських офісів ІТ-компаній виділяють всесвітньо відомі бренди і компанії зі списку Global Fortune 500 такі, як Citi, L'Oreal, Versace, Mastercard, TUI Group, Sephora, Pony Express, Lacoste, Crocs і багато інших [19].

Таблиця 1

Позиції України за показниками-складовими Індексу глобальної конкурентоспроможності, які визначають стан її інформатизації

№	Показник	2014-2015	2015-2016
1.	Технологічна готовність	85	86
2.	Технологічні запозичення	114	103
3.	Використання ІКТ	69	80
4.	Відповідність бізнесу сучасним вимогам	99	91
5.	Модернізація виробничого процесу	95	68
6.	Інновації	81	54
7.	Здатність до інновацій	82	52
8.	Якість науково-дослідних інститутів	67	43
9.	Витрати компаній на дослідження і розробки	66	54
10.	Співпраця університетів та промисловості у дослідженнях та наукових розробках	74	74
11.	Державні закупівлі високотехнологічної продукції	123	98

Складено автором за даними [18]

Обсяг податкових надходжень за 2017 р. збільшився на 32,9% і склав 3,69 млрд гривень. В Україні діє спрощена система оподаткування для ІТ-спеціалістів в формі приватних підприємств. Різкі зміни податкового навантаження на ІТ-спеціалістів в Україні в 2016 р. могли привести до міграції до 10 тис. вже зайнятих фахівців. Завдяки тому, що форма взаємодії компанія-ІТ-фахівець (контракт з СПД) залишилася можливою, масової міграції вдалося уникнути.

На сьогодні можна виділити три сценарії розвитку ІТ-галузі в Україні. Перший сценарій - збереження податкової ставки на існуючому рівні, що уможливує збільшення доходів держскарбниці до 21 млрд грн у 2020 році, а кількість фахівців - до 142 тис. (у 2017 р. - 91,7 тис. осіб).

Другий сценарій - збільшення ставки до 20% - 13 млрд грн. доходів, при цьому кількість фахівців скоротиться до 72 тис.

Третій сценарій - збільшення податкової ставки на 1% щорічно, що принесе в скарбницю 27 млрд грн. доходів в 2020 році, а число зайнятих в галузі програмістів зросте до 146 тис. осіб [19].

Таким чином, на нашу думку, для швидкого розвитку ІТ-галузі в Україні у контексті її інтеграції до світового ринку інформаційних технологій необхідно: ввести прогнозоване оподаткування; стимулювати розвиток внутрішнього ринку; якісно

змінити систему освіти; контролювати дотримання прав інтелектуальної власності; гарантувати захист від зовнішнього втручання в ІТ-сектор; стимулювати просування української ІТ-індустрії за кордоном. Вважаємо, що самі ці складові дозволять за найближчі роки збільшити внесок ІТ-галузі в ВВП, збільшити кількість робочих місць в ІТ і в суміжних галузях та стати драйвером зростання економіки.

Подальший характер формування ІТ-галузі визначатиметься сукупністю локальних і світових тенденцій, наприклад, збільшенням попиту на інтернет-сервіси і «розумні пристрої», продовженням впровадження ІТ-систем в управління бізнесом, автоматизацією державного сектора тощо. Найбільш значний потенціал має сегмент розробки програмних продуктів, однак продовжуватиме підвищуватися і сегмент системної інтеграції та дистрибуції, оскільки всередині країни буде посилюватися попит на інформаційні та комунікаційні технології.

Очікується також збільшення винаходів у сфері інформаційно-комунікаційних технологій, перехід державних органів на електронний документообіг та електронні послуги, розвиток концепції «інтернету речей» (коли пристрої, датчики, промислове і побутове обладнання підключаються до мережі інтернет), впровадження криптовалюти, переорієнтація підприємств на комерційні датацентри (ЦОД) і хмарні сховища.

Вжиті останніми роками заходи по формуванню законодавчої бази щодо використання ІКТ, переведення державних і регіональних послуг в електронну форму, розвитку ІКТ-інфраструктури і т. ін. дозволили отримати значні результати – ІКТ сьогодні широко застосовуються в ключових сферах вітчизняної суспільної діяльності, будучи інструментом їх модернізації та підвищення ефективності.

Стимулювання внутрішнього попиту на ІТ технології сприятиме зростанню обсягу ринку ІТ-послуг; наданню державних послуг в електронному вигляді; поширенню базових навичок використання інформаційних технологій; поліпшенню податкового та митного регулювання; вдосконаленню вітчизняного виробництва ІТ-обладнання.

Таким чином, перед Україною поставлено наступні стратегічні завдання: формування вітчизняної інформаційної політики, відтворення науково-технічного потенціалу, розвиток і вдосконалення електронного управління, електронного уряду, стимулювання електронної комерції та розвиток мережевої інфраструктури.

Висновки. Кожна держава намагається розвивати і вдосконалювати свої технології, розробляючи національно і суспільно важливі проекти в цій сфері. І від реалізації таких проектів залежить не тільки економічний ефект, а й місце, яке займає країна за рівнем розвитку своїх інформаційно-комунікаційних технологій. У цьому активну підтримку державі надає державний сектор, який створює сприятливі умови для спільної роботи урядових органів і установ, приватних інвесторів, постачальників, а також сти-

мує розвиток телекомунікаційної інфраструктури. Такі дії в результаті можуть призвести не тільки до зростання ВВП, але й до розширення ринку ІТ-послуг.

Отже, телекомунікаційні мережі, бази і банки даних та знань, інформаційні технології, система інформаційно-аналітичних центрів різного рівня, виробництво технічних засобів інформатизації, системи науково-дослідних установ та підготовки висококваліфікованих фахівців є складовими інфраструктури ринку інформаційних технологій і основними чинниками, що забезпечують економічне зростання. Як показує досвід інших країн, інформатизація сприяє забезпеченню національних інтересів, поліпшенню керованості економікою, розвитку наукоємних виробництв та високих технологій, зростанню продуктивності праці, вдосконаленню соціально-економічних відносин, збагаченню духовного життя та подальшій демократизації суспільства. Інформаційна інфраструктура, створена з урахуванням світових тенденцій і досягнень, сприятиме рівноправній інтеграції країн у світове співтовариство. Інформаційно-комунікаційні технології поступово, активно і невинно інтегруються в усі сфери діяльності людини і суспільства, стають могутнім каталізатором і визначальним джерелом їх економічного розвитку.

Наслідком розвитку ІТ-технологій стали дві взаємозв'язані тенденції розвитку інформаційного суспільства. Перша полягає в гуманізації економіки та відносин приватної власності, в обмеженні державної влади. Великий капітал змінює свій характер, стає більш цивілізованим, пригнічуються його егоїстичні межі. І цей процес в тих або інших формах стає глобальною тенденцією в більшості розвинених країн світу. Друга тенденція – це індивідуалізація економічних і соціальних процесів.

Досвід провідних технологічних країн світу свідчить про те, що якісний інформаційний прорив можливий лише у вільному демократичному суспільстві. Політика розвитку інформаційного суспільства повинна носити комплексний характер і формувати умови, які сприяють розвитку інформаційного суспільства, включаючи розвиток ринку інформаційних технологій, формування ділового середовища, що стимулюють виробництво і використання ІКТ. Комплексний характер моніторингу дозволяє виявляти зони відставання та перешкоди на шляху розвитку інформаційного суспільства, формувати адекватну систему заходів для створення передумов для ефективного використання ІКТ в різних сферах діяльності та всебічної інтеграції країни до світового ринку інформаційних технологій.

Література

1. Інформаційне суспільство в Україні: глобальні виклики та національні можливості. Аналітична доповідь / Д. В. Дубов, О. А. Ожеван, С. Л. Гнатюк. К.: Національний інститут стратегічних досліджень, 2010. 64 с.
2. Абрамова А.В. Место США на мировом рынке информационных технологий и возможности использования опыта развития этой отрасли в России // Торгпредство. 2006. №10. С. 59-63.
3. Агапов В., Яковлев С., Патрусевич В. Обзор и оценка перспектив развития мирового и российского рынков информационных технологий // Аналитический обзор Московской Биржи совместно с РВК. 11.02.2015. 54 с. URL: <http://moex.com/n8686/?nt=106>
4. Ashish, N. Worldwide Big Data Technology and Services 2014 – 2018 Forecast // Analytical overview. Sept. 2014. URL: <https://www.idc.com/getdoc.jsp?containerId=250458/>
5. Бабанін О. С. Статистика розвитку ІТринку в США, Україні й світі // Статистика України. 2013. № 1. С. 22 – 28.
6. Геєць В. М. Концепція "Стратегії інноваційного розвитку України до 2020 року" URL: <http://innovation.16mb.com>.
7. Ладиченко К. І., Тронько В. В. Сучасні тенденції розвитку світового ринку інформаційнокомунікаційних послуг // Ефективна економіка. 2015. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3830>
8. Сазонєць О.М. Теоретичні засади економіки та організації корпоративних інформаційних систем: монографія. Д.: ДНУ, 2007. 192 с.
9. Сардак С.Е., Ставицька А.В. Дослідження структури і тенденцій розвитку світового ринку інформаційних / Технологический аудит и резервы производства. 2015. № 4/5(24). С.96-100.
10. Семиноженко В.П. Теоретико-методологічні засади інноваційного розвитку // Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. Серія: Економіка та менеджмент. 2016. №9. С. 12-20.
11. Sidorov V, Babenko V. Clusterization the Countries by the Level Information in the Conditions of International Globalization / International Scientific Conference The Development of International Competitiveness: State, Region, Enterprise: Conference Proceeding, Part 1, December 16, 2016. Lisbon, Portugal: Baltija Publishing. 200 p. P. 11-15.
12. World's leading information technology research and advisory company. URL: <https://www.gartner.com>
13. The Global Information Technology Report 2016. URL: <https://www.weforum.org/reports/the-global-information-technology-report-2016>
14. The Networked Readiness Index 2016 – World Economic Forum. URL: http://www3.weforum.org/docs/GITR/2016/GITR_OverallRankings_2016.pdf.
15. Антохонова І.В., Полушина О.А., Сайбонова Л.Н. Методические подходы к исследованию локального рынка ИТ-услуг в информационном пространстве региона // Statistics and Economics. V.4. 2017. №1. P.3-10. doi: <http://dx.doi.org/10.21686/2500-3925-2017-1>
16. Трансформація міжнародних економічних відносин в епоху глобалізації: монографія / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль, 2015. 316 с.
17. Закон України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» від 09.01.2007 № 537-V // Голос України. Офіц. вид. 06.02.2007. № 21.
18. The Global Competitiveness Report 2015-2016 / [Full Data Edition is published by the World Economic Forum within the framework of The Global Competitiveness and Benchmarking Network]; Editor Prof. Klaus Schwab [World Economic Forum], Prof. Xavier Sala-i-Martin [Chief Advisor of the Global Competitiveness and Benchmarking Network]. – Geneva: World Economic Forum, [Printed and bound in Switzerland]. 2016. 565 p.
19. Европейской Бизнес Ассоциации. URL: <https://eba.com.ua/>
20. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 04.02.1998 р. № 74/98-ВР. Редакція від 02.12.2012 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/74/98-вр>